

onderzoek en privacy

WAT ZEGT DE WET

masterclass research data management

Maastricht 4 april 2014

SURF

The SURF logo consists of the word "SURF" in white, bold, uppercase letters inside a black rounded rectangle. A black line extends from the bottom right corner of the rectangle, ending in a small black circle.

presentatie van vandaag

Privacy

- uitleg begrippenkader
 - privacy
 - juridisch
- huidige en toekomstige wet- en regelgeving
 - Wet bescherming persoonsgegevens
 - Europese Privacy Verordening
- enkele voorbeelden
 - internationale uitwisseling
 - storage in cloud
- Initiatiefgroep Privacy HO

privacy

- tot voor kort
 - recht om met rust te worden gelaten
- nu
 - the right to know what other people know about you/ recht om controle te houden over je eigen persoonsgegevens

“Wie volledig doorrekenbaar is geworden kan volledig gemanipuleerd worden, wie geen geheimen meer heeft voor anderen is ontdaan van de creatieve, dynamische balans tussen binnen en buiten die zowel de persoonlijke autonomie als de relationele kwetsbaarheid constitueert van het zelf”.

M. Hildebrandt
De rechtsstaat in Cyberspace in
P&I jaargang 15, aflevering 1, februari 2012

juridisch begrippenkader

- **Betrokkene**
 - natuurlijke persoon waarover de persoonsgegevens informatie bevatten
- **Persoonsgegevens**
 - tot de individuele persoon herleidbare gegevens
- **Verantwoordelijke**
 - instantie of persoon die verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens en de zeggenschap heeft over het doel en de middelen van de verwerking
- **Bewerker**
 - instantie of persoon die voor de verantwoordelijke de persoonsgegevens bewerkt zonder in een hiërarchische relatie tot de verantwoordelijke te staan
- **Verwerking van persoonsgegevens**
 - alle handelingen bedoeld met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bewerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, verstrekken, ordenen, bewaren, bijwerken, verstrekken, verspreiden, afschermen, uitwissen of vernietigen

Wbp

- controle eigen gegevens uitgangspunt
 - regelt onder welke voorwaarden gegevens verwerkt en eventueel aan anderen verstrekt mogen worden
 - van toepassing op iedere geheel of gedeeltelijke geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens
-
- **beginselen**
 - transparantie
 - doelbinding
 - proportionaliteit
 - subsidiariteit

toestemming

- persoonsgegevens slechts verwerken:
 - betrokkene ondubbelzinnige toestemming heeft verleend
- bijzondere regeling verdere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden
 - verantwoordelijke heeft nodige voorzieningen getroffen ter verzekering dat verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden

Maatregelen

- juridisch
- organisatorisch of technisch

- **toestemming**
 - voldoende specifiek en op ondubbelzinnige wijze verkregen
 - gericht op bepaalde (al vaststaande) gegevensverwerking (bepaalde gegevens aan bepaalde derden)
- **uitdrukkelijke toestemming**
 - expliciet wil omtrent verwerking uiten aan verantwoordelijke

persoonsgegevens ≠ inbreuk privacy

Indien gegevens geen persoonsgegevens (meer) zijn, kan resultaat voor allerlei doeleinden, bijvoorbeeld ook marktonderzoek, worden gebruikt

Inbreuk privacy voorkomen

- anonimisering
- pseudonimisering

identificerende kenmerken van de verzekerde persoon worden versleuteld tot een 'pseudo-identiteit'

onomkeerbaar anonimiseren

- bij toepassing van pseudonimisering geen sprake verwerking van persoonsgegevens als aan vier voorwaarden is voldaan:
 - vakkundig gebruik van pseudonimisering, waarbij de eerste van de twee uitgevoerde versleutelingen van gegevens plaatsvindt bij de aanbieder gegevens
 - er zijn technische en organisatorische maatregelen getroffen om herhaalbaarheid van versleuteling te voorkomen
 - de verwerkte gegevens zijn niet indirect identificerend; en
 - deze drie voorwaarden worden onderworpen aan periodiek te houden audits
- pseudonimiseringsoplossing moet op heldere en volledige wijze te worden beschreven in een actief openbaar gemaakt document, zodat iedere betrokkene kan nagaan welke garanties de gekozen oplossing biedt

Europese Privacy Verordening

- in plaats van nationale privacy wetten komt er een overkoepelende Europese Privacy Verordening.
- nog aanhangig
- Europees Parlement heeft op 12 maart 2014 de teksten zoals die er nu liggen aangenomen
- regeringen zijn kritisch

- privacy by design
- bescherming en borging rechten betrokkenen vanaf allereerste begin in informatiesystemen inbouwen

- voor universiteiten relevant:
 - nog meer nadruk op accountability
 - export naar safe-harbor landen toegestaan, maar verzwakt
 - veel meer nadruk op beveiliging met onder meer meldplicht datalekken
 - introductie stevige sancties

rechten betrokkenen

recht op

- toegang
- rectificatie
- vergeten te worden
- gegevens te laten wissen
- dataportibiliteit
- bezwaar

- verantwoordelijke moet voorzien in procedures en mechanismes die de uitoefening van deze rechten mogelijk maken

recht om vergeten te worden

- recht op volledige verwijdering persoonsgegevens indien betrokkene toestemming intrekt en er geen andere legitieme redenen zijn om data te bewaren
- sluit aan bij regeling bewaartermijnen
- lijkt eerder aanmoediging om gegevens niet langer te bewaren dan noodzakelijk

internationale uitwisseling

- slechts mogelijk naar landen met passend beschermingsniveau
 - EER-landen
 - witte lijst Europese Commissie
 - safe harbor

storage in cloud

- verantwoordelijke moet passende organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen treffen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens
- instelling dienst ervoor te zorgen dat verwerker voldoende waarborgen biedt voor beveiliging persoonsgegevens
- instelling moet nagaan of cloud oplossing verwerker voldoende waarborgen biedt
- verminderde controle over gegevens
 - gespreide (internationale) opslag
 - locatie data onbekend
 - gedeeld gebruik gegevensdragers
 - data veel in transit
 - data moeilijk te wissen

Initiatiefgroep Privacy HO

sectorale aanpak ter voorbereiding op invoering Europese Privacy Verordening

resultaten

praktische handreikingen voor instellingen
activiteiten die awareness bevorderen

- **vertegenwoordigers**

- universiteiten
- hogescholen
- academische ziekenhuizen

- **mix**

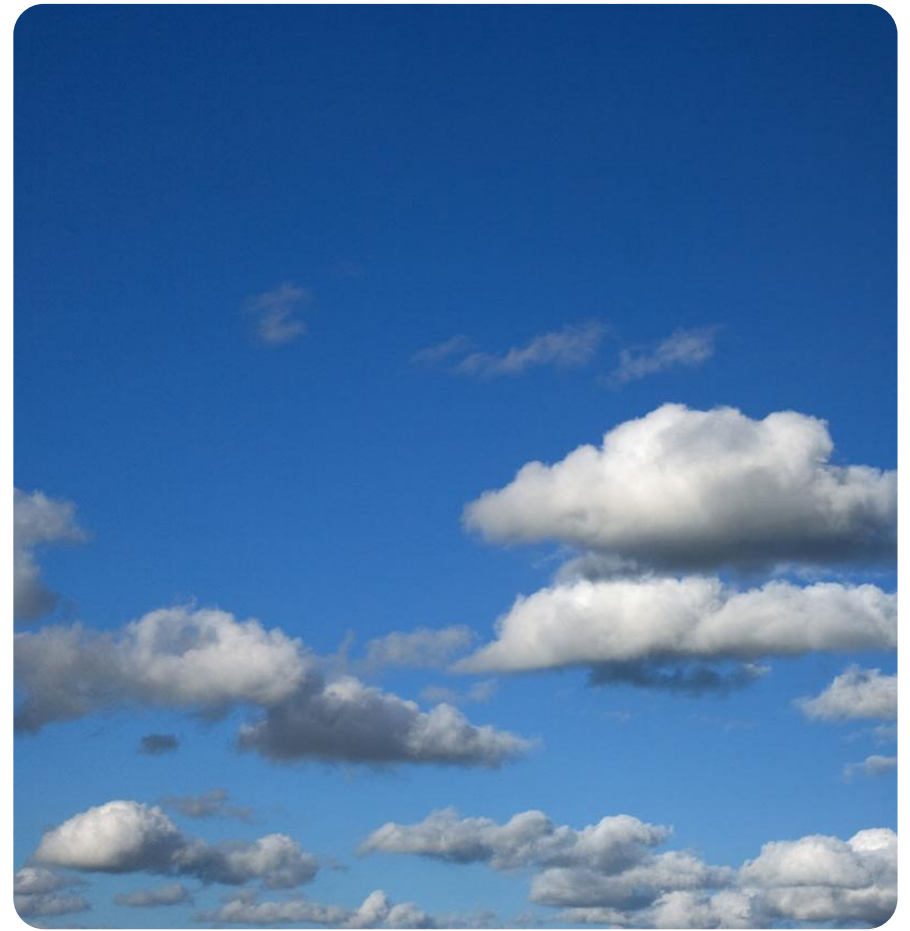
- juristen
- privacy-officers
- security-officers
- Informatiemanagers

- **sectorale aanpak**

- mogelijkheid onderwerp privacy hoog op agenda bestuurders te krijgen
- samenwerking maakt betere voorbereiding mogelijk
- succesvolle implementatie bij instellingen
- mogelijkheid achterstallig onderhoud aan te pakken

Meer informatie

- Onderzoeksrapport Clouddiensten in hoger onderwijs en onderzoek en de USA Patriot Act (onderzoek IvIR 2012)
- Juridische Normenkader Cloudservices Hoger Onderwijs
- De wolk in het onderwijs: privacyaspecten van cloud computing services (onderzoek TILT 2011)

- Met dank aan Evelijn Jeunink SURFnet

Wilma Mossink
wilma.mossink@surf.nl
www.surf.nl

WHAT **SURF** CAN DO